

SAMARALI O'QITISHNING FALSAFIY ASOSI: FALSAFANING INGLIZ
TILI FANLARIGA TA'SIRINI O'RGANISH

PHILOSOPHICAL FOUNDATIONS OF EFFECTIVE TEACHING:
EXPLORING THE IMPACT OF PHILOSOPHY ON ENGLISH LANGUAGE
ARTS

ФИЛОСОФСКИЕ ОСНОВЫ ЭФФЕКТИВНОГО ПРЕПОДАВАНИЯ:
ИЗУЧЕНИЕ ВЛИЯНИЯ ФИЛОСОФИИ НА ИСКУССТВО АНГЛИЙСКОГО
ЯЗЫКА

Adxamova Moxichexraxon Husniddinjon qizi

*Farg'ona Davlat Universiteti Chet tillari kafedrası Filologiya va tillarni
o'qitish; Ingliz tili yo'nalishi talabasi*

Annotatsiya: *Ushbu maqolada falsafiy o'rganishni ingliz tili mutaxassisliklarini kelajakdagi o'qituvchilik lavozimlariga tayyorlashga kiritish ularning pedagogik mahoratini rivojlantirish va ta'limning kengroq oqibatlarini tushunishlarini kuchaytirish uchun juda muhim ekanligi ta'kidlanadi. Adabiyotlarni ko'rib chiqish va asosiy falsafiy tushunchalarni muhokama qilish orqali biz falsafa ingliz mutaxassisliklarini o'rganish, "tanqidiy fikrlash, axloqiy qarorlar qabul qilish va shaxs va jamiyat qadriyatlarini shakllantirishda tilning rolini chuqurroq tushunish bilan qanday qurollantirishi mumkinligini ko'rsatamiz."*[1] *Maqolada falsafiy ta'limni o'qituvchilar tayyorlash dasturlariga kiritishning potentsial afzalliklari ko'rib chiqiladi va falsafiy tadqiqotning o'ziga xos yo'nalishlari taklif etiladi, ular ayniqsa ta'lim sohasida martaba izlayotgan ingliz tili mutaxassisliklari uchun dolzarb bo'lishi mumkin.*

Kalit so'zlar: *Ta'lim falsafasi, ingliz mutaxassisliklari, o'qituvchilar tayyorlash, tanqidiy fikrlash, axloq, til va fikrlash.*

Annotation : *This article argues that incorporating philosophical studies into the preparation of English majors for future teaching positions is critical to developing their pedagogical skills and enhancing their understanding of the broader implications of education. Through a literature review and discussion of key philosophical concepts, we show how philosophy can equip English majors with "a deeper understanding of the role of language in critical thinking, ethical decision-making, and the formation of individual and societal values."*[1] *The article examines the potential benefits of incorporating philosophy education into teacher education programs and suggests specific areas of*

philosophical inquiry that may be particularly relevant to English majors pursuing careers in education.

Keywords: *Philosophy of Education, English majors, teacher training, critical thinking, ethics, language and thinking.*

Аннотация: *В этой статье утверждается, что включение философских исследований в подготовку специалистов по английскому языку к будущим преподавательским должностям имеет решающее значение для развития их педагогических навыков и улучшения понимания более широких последствий образования. Посредством обзора литературы и обсуждения ключевых философских концепций мы показываем, как философия может дать специалистам по английскому языку «более глубокое понимание роли языка в критическом мышлении, принятии этических решений и формировании индивидуальных и общественных ценностей».[1]] В статье рассматриваются потенциальные преимущества включения философского образования в программы подготовки учителей и предлагаются конкретные области философских исследований, которые могут быть особенно актуальны для специалистов по английскому языку, делающих карьеру в сфере образования.*

Ключевые слова: *философия образования, специализация английского языка, подготовка учителей, критическое мышление, этика, язык и мышление.*

KIRISH:

Ingliz tili fanidan olingan ko'nikma va bilimlar samarali o'qitish uchun zarur bo'lsa-da, "falsafiy tushunchalarni chuqurroq anglash bo'lajak pedagoglarning pedagogik mahoratini va intellektual rivojlanishini sezilarli darajada oshirishi mumkin." [2] Ushbu maqola falsafaning ingliz mutaxassisliklarini sinfdagi murakkabliklar va kengroq ta'lim landshaftini boshqarish uchun zarur bo'lgan vositalar bilan jihozlashdagi hal qiluvchi rolini ko'rib chiqadi. Biz falsafiy g'oyalar bilan shug'ullanish orqali ingliz mutaxassisliklari muvaffaqiyatli o'qitishning asosiy jihatlari bo'lgan ta'lim, tanqidiy fikrlash, axloq va tilning o'zgartiruvchi kuchi haqida yanada nozik tushunchalarni rivojlantirishi mumkin, deb ta'kidlaymiz.

USUL VA MATERIALLAR:

Ushbu tadqiqot ingliz tili fanlarini o'qitishga tayyorlashda falsafiy o'rganishni qo'shishning potentsial afzalliklarini o'rganish uchun adabiyotlarni ko'rib chiqish va falsafiy tahlil kombinatsiyasidan foydalanadi. Biz ta'lim falsafasi, pedagogik amaliyot, fikr va madaniyatni shakllantirishda tilning roli bo'yicha mavjud tadqiqotlarga tayanamiz. Asosiy falsafiy tushunchalar,

jumladan, gnoseologiya, etika va estetika bilan bog'liq bo'lganlar, ingliz tili o'qituvchilari duch keladigan o'ziga xos ehtiyojlar va muammolar bilan bog'liq holda ko'rib chiqiladi.

NATIJALAR VA MUHOKAMA:

1. Ta'limning mohiyatini tushunish:

“Gnoseologiya, falsafaning bilim bilan bog'liq bo'limi, o'rganish qanday sodir bo'lishini tushunish uchun asos yaratadi. Bilimlarni qanday olishimiz, haqiqatning tabiati va tushunchamizni shakllantirishdagi tajribaning roli haqidagi savollar falsafiy tadqiqotlar uchun markaziy o'rinni egallaydi va pedagogik yondashuvlarga bevosita ma'lumot beradi.” [3]

Gnoseologik tushunchalarni tushunish ingliz mutaxassisliklariga tanqidiy fikrlashni rivojlantiradigan, turli nuqtai nazarlarni rag'batlantiradigan va talabalarning faol ishtirokini rag'batlantiradigan o'quv tajribalarini ishlab chiqishga imkon beradi.

2. Tanqidiy fikrlashni rivojlantirish:

“Tanqidiy fikrlash qobiliyatlari samarali o'qitish va o'rganish uchun zarurdir. Falsafa talabalarni taxminlarga savol berishga, dalillarni baholashga va asosli dalillarni ishlab chiqishga undash orqali tanqidiy fikrlashni rivojlantiradi.” [4]

Falsafiy matnlar va g'oyalar bilan shug'ullanish ingliz mutaxassisliklarida murakkab dalillarni tahlil qilish, noto'g'ri fikrlarni aniqlash va yaxshi qo'llab-quvvatlangan da'volarni shakllantirish qobiliyatini rivojlantirishga yordam beradi. Ushbu ko'nikmalar munozaralarni olib borish, munozaralarga yordam berish va sinfda tanqidiy tahlilni rivojlantirish uchun zarurdir.

3. Ta'limda axloqiy qarorlar qabul qilish:

“Axloqiy qadriyatlar va tamoyillar bilan bog'liq bo'lgan falsafa bo'limi bo'lgan etika ta'lim amaliyoti bo'yicha asosli qarorlar qabul qilish uchun asos yaratadi. Axloqiy mulohazalar o'qitishning turli jabhalarida, jumladan, o'quv dasturlarini loyihalash, sinfni boshqarish va o'quvchilarni baholashda yuzaga keladi.” [5]

Axloqiy asoslarni o'rganish ingliz mutaxassisliklariga sinfdagi qiyin vaziyatlarda harakat qilish, o'qitish amaliyotlarida adolat, hurmat va inklyuzivlikni targ'ib qilish uchun axloqiy kompasni ishlab chiqish imkonini beradi.

4. Tafakkur va madaniyatni shakllantirishda tilning o'rni:

“Til falsafasi til, fikr va voqelik o'rtasidagi munosabatni o'rganadi. U til bizning tasavvurlarimizni qanday shakllantirishini, dunyoni tushunishimizga ta'sir qilishini va madaniy o'ziga xosliklarni shakllantirishga hissa qo'shishini o'rganadi.” [6]

Til haqidagi falsafiy g'oyalar bilan shug'ullanish orqali ingliz mutaxassisliklari so'zlarning muloqot qilish, ishontirish va ilhomlantirish kuchini chuqurroq tushunishadi. Bu tushuncha ochiq muloqot, tanqidiy tahlil va turli nuqtai nazarlarni qadrlashga yordam beradigan samarali sinf muhitini yaratish uchun juda muhimdir.

5. Adabiyotga falsafiy ob'ektiv orqali kirish:

“Ko'pgina adabiy asarlar axloq, o'zlik, erkinlik va insoniy holatga oid falsafiy savollar bilan kurashadi.” [7]

Falsafiy ob'ektiv orqali adabiyot bilan shug'ullanish tushunishni kuchaytiradi va chuqurroq tahlil qilish uchun asos yaratadi.

Adabiy matnlarga falsafiy asoslar orqali yondashish orqali ingliz mutaxassisliklari o'z talabalarini chuqurroq ma'nolarni o'rganishga, ramziylikni tahlil qilishga va adabiyot va hayot o'rtasidagi murakkab o'zaro bog'liqlikni tushunishga yo'naltirishi mumkin.

6. O'qituvchi shaxsini shakllantirish:

Ta'lim falsafasi o'qituvchining jamiyatdagi o'rni va kasbi bilan bog'liq mas'uliyat haqida fikr yuritishga undaydi. Ta'limga oid falsafiy savollar bilan shug'ullanish ingliz mutaxassisliklariga o'zlarining o'qituvchi sifatidagi roli, shaxsiy qadriyatlari va talabalarni o'rganishga bo'lgan sadoqatini aniq tushunish imkonini beradi. “Falsafani o'rganayotgan har bir odamda falsafada qolgan barcha muammolarga nisbatan ustunroq ahamiyat kasb etadigan, ya'ni muhimroq, asosiyroq hisoblanadigan masalalar, muammolar mavjud yoki mavjud emasligiga qiziqish albatta yuzaga keladi.” [8]

7. Nazariya va amaliyot o'rtasida ko'prik qurish:

“Falsafa amaliy pedagogik qarorlar qabul qilish imkonini beradigan nazariy asoslarni taqdim etadi.” [9] Ingliz mutaxassisliklari o'z ta'lim amaliyotlarini falsafiy tamoyillarga asoslash orqali ta'limga yanada izchil va maqsadli yondashuvni ishlab chiqishlari mumkin, bu ularga nazariyani amaliyot bilan bog'lash va yanada ta'sirli o'quv muhitini yaratish imkonini beradi.

XULOSA:

“Zamonaviy gumanitar tafakkurda til falsafasi eng umumiy ko'rinishda falsafiy qoidalar tilning eng umumiy qonunlarini tushuntirish uchun, tilning asoslari esa o'z navbatida muayyan zamonda ilgari surilgan ba'zi bir falsafiy muammolarni hal qilish uchun qo'llaniladigan yondashuv sifatida tavsiflanadi.” [10] Ingliz tili mutaxassisliklarini kelajakdagi o'qituvchilik lavozimlariga tayyorlashga falsafiy ta'limni qo'shish shunchaki akademik mashg'ulot emas, balki har tomonlama barkamol va samarali o'qituvchilarni etishtirishda muhim qadamdir. Ingliz mutaxassisliklari asosiy falsafiy tushunchalar bilan

shug'ullanib, o'rganish, tanqidiy fikrlash, axloqiy qarorlar qabul qilish hamda tilning shaxs va jamiyat qadriyatlarini shakllantirishdagi rolini chuqurroq tushunadilar. Ushbu boyitilgan tushuncha ularni sinfdagi murakkabliklarni yo'lga qo'yish, o'quvchilarda o'rganishga bo'lgan muhabbatni uyg'otish va intellektual jihatdan yanada jonli ta'lim manzarasiga hissa qo'shishga yordam beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Dyui, J. (1916). Demokratiya va ta'lim: ta'lim falsafasiga kirish. Makmillan.
2. Freire, P. (1970). Mazlumlar pedagogikasi. Davomiylik.
3. Gardner, H. (1983). Aql doiralari: ko'p aqlar nazariyasi. Asosiy kitoblar.
4. Habermas, J. (1984). Kommunikativ harakat nazariyasi. Beacon Press.
5. Hook, S. (1959). Zamonaviylik uchun ta'lim. Asosiy kitoblar.
6. Nussbaum, M. C. (1997). Insonparvarlikni tarbiyalash: Liberal ta'limdagi islohotlarning klassik himoyasi. Garvard universiteti matbuoti.
7. Rorti, R. (1989). Favquloddalik, istehzo va birdamlik. Kembrij universiteti matbuoti.
8. Berdimuratova, A. Q. (2023). Hozirgi zamon falsafasining nazariy masalalari. O'quv-uslubiy majmua.
9. Vygotskiy, L. S. (1978). Jamiytdagi aql: oliy psixologik jarayonlarning rivojlanishi. Garvard universiteti matbuoti.
10. https://uz.wikipedia.org/wiki/Til_falsafasi